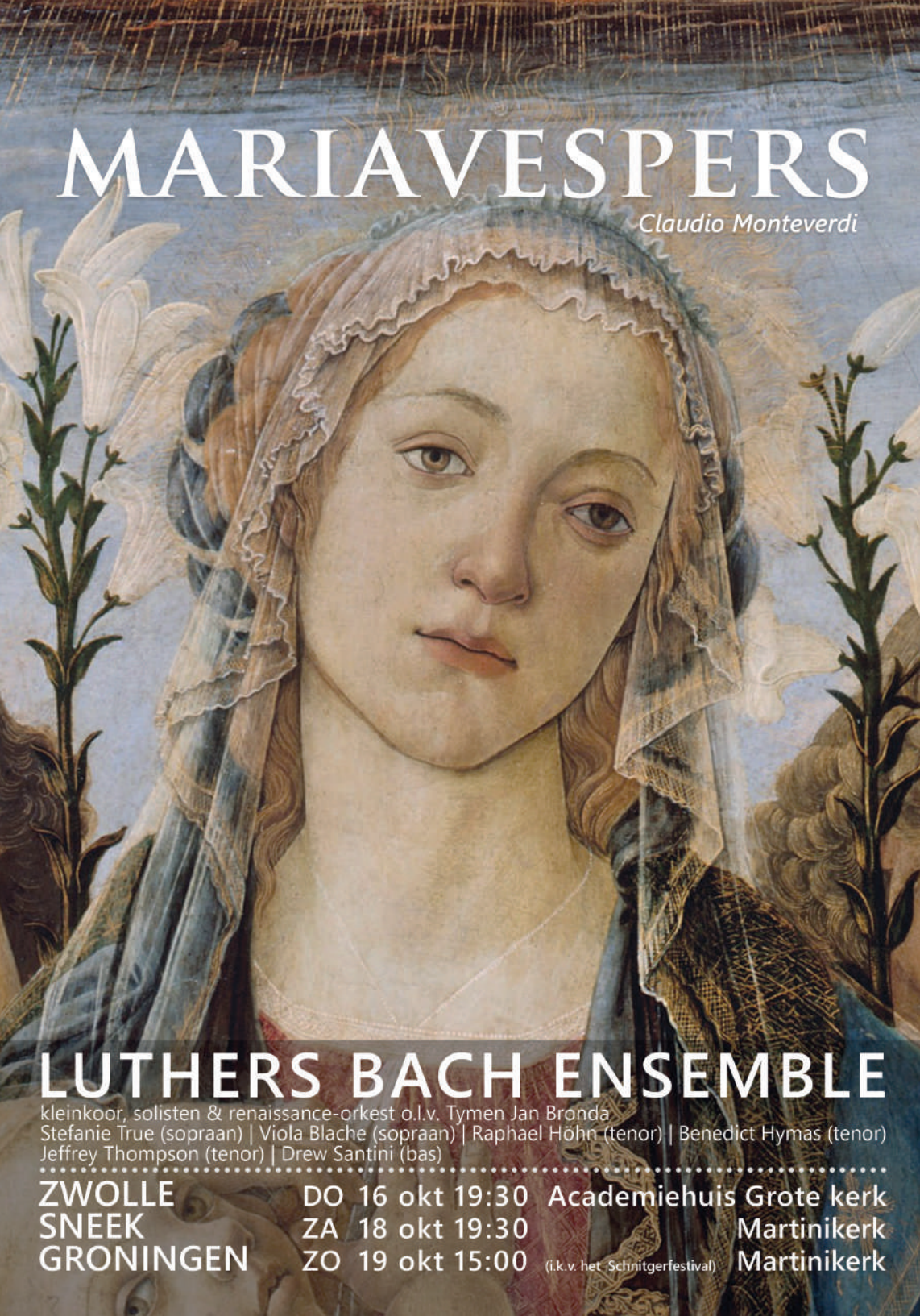

MARIA VESPER

Claudio Monteverdi

LUTHERS BACH ENSEMBLE

kleinkoor, solisten & renaissance-orkest o.l.v. Tymen Jan Bronda
Stefanie True (sopraan) | Viola Blache (sopraan) | Raphael Höhn (tenor) | Benedict Hymas (tenor)
Jeffrey Thompson (tenor) | Drew Santini (bas)

ZWOLLE	DO 16 okt 19:30	Academiehuis Grote kerk
SNEEK	ZA 18 okt 19:30	Martinikerk
GRONINGEN	ZO 19 okt 15:00	Martinikerk

(i.k.v. het Schnitgerfestival)

Sponsoren:

 kunstraad groningen

LDF Luthers Diaconessenhuis fonds

OBW SNEEK

Orlanda **Goban**

BerchHeemstede

Programma

Vespro della beata Vergine (1610) **Claudio Monteverdi (1567–1643)**

Versiculum: Deus in adiutorium meum intende
Responsorium: Domini ad adiuvandum me festina

Antifoon

Psalm 110: Dixit Dominus (a 6 voci concertato)

Motet: Nigra sum

Antifoon

Psalm 113: Laudate pueri Dominum (a 8 voci concertato)

Motet: Pulchra es

Antifoon

Psalm 122: Laetatus sum (a 6 voci concertato)

Motet: Duo Seraphim

Antifoon

Psalm 127: Nisi Dominus (a 10 voci concertato)

Motet: Audi coelum

Antifoon

Psalm 147: Laudate Jerusalem (a 7 voci concertato)

Pauze

Sonata sopra Sancta Maria (a 8 voci concertato)

Hymne: Ave maris stella (a 8 voci concertato)

Antifoon

Canticum: Magnificat* (a 7 voci concertato)

* In Groningen speelt Vincent van Laar voorafgaand aan het Canticum:

Magnificat Primi Modi Melchior Schildt (1592/93-1667):

- Primus Versus (Choral im Tenore)

- Secundus Versus (Auff 2 Clavier)

Voorwoord

Beste luisteraars,

Met grote trots presenteren wij u de uitvoering van Claudio Monteverdi's monumentale *Mariavespers* (1610). Dit meesterwerk behoort tot de absolute hoogtepunten van de barokmuziek: groots, vernieuwend en van een indrukwekkende rijkdom aan kleur en expressie. Het is muziek die de luisteraar meeneemt naar een wereld van devotie, en die ruim vier eeuwen na de première nog steeds zijn kracht en glans niet verloren heeft.

Bijzonder aan deze reeks concerten is dat wij de *Mariavespers* uitvoeren in drie steden waar de beroemde Schnitgerorgels klinken. Deze historische instrumenten vormen met hun unieke klankkleur een wezenlijk onderdeel van de beleving. In Zwolle gebeurt dat op het onlangs schitterend gerestaureerde Rugwerk van het orgel van het Academiehuis, dat met deze uitvoering opnieuw zijn plaats in het muzikale hart van de stad onderstreept. De slotuitvoering in Groningen vormt de feestelijke afsluiting van het Schnitgerfestival en wordt opgenomen voor NPO Klassiek.

Namens het Luthers Bach Ensemble heet ik u van harte welkom. Wij hopen dat u zich laat onderdompelen in de grootsheid en gelaagdheid van deze bijzondere muziek, in samenspel met de historische orgels die deze steden zo rijk maken.

Ik wens u een onvergetelijke luisterervaring toe.

Met hartelijke groet,
Erik Verbeek
Zakelijk leider Luthers Bach Ensemble

Toelichting

Op de titelpagina van Monteverdi's verzameling kerkmuziek uit 1610, waarin onder andere de Mariavespers zijn opgenomen, staat met de grootste op die pagina gebruikte letters gedrukt 'Sanctissimae Virgini': 'voor de allerheiligste Maagd'. In de gedrukte orgelpartij van die verzameling is boven het begin van de Mariavespers - misschien heeft Monteverdi zelf wel uit deze partij gespeeld, getuige een voetnoot van de uitgever: 'Partitura del Monte verde' - een echte titel te vinden: 'Vespro della Beata Vergine da concerto composto sopra canti fermi'; oftewel 'Vespers voor de Heilige Maagd in concertostijl op gregoriaans melodieën gecomponeerd'. Het is duidelijk: een van de grootste meesterwerken uit onze muziekgeschiedenis is onverbrekkelijk verbonden met misschien wel de meest aanbeden en tot de verbeelding sprekende van alle heiligen: de Maagd Maria.

In het katholieke kerkelijk jaar zijn een aantal speciale en belangrijke feesten voor Maria opgenomen.

Aan het begin van de 17de eeuw waren dat: 2 februari (Purificatio, Maria Lichtmis), 25 maart (Annuntiatio Mariae, Maria Boodschap), 2 juli (Visitatio Mariae, Visitatie), 5 augustus (Maria ad Nives, Maria ter Sneeuw), 15 augustus (Assumptio Mariae, Maria Hemelvaart), 8 september (Nativitas Mariae, Geboorte van Maria) en 8 december (Conceptio Mariae, Onbevleete Ontvangenis). Voor de verspers van al deze Mariafeesten zou de verzameling muziek zoals Monteverdi in 1610 publiceerde goed hebben kunnen dienen. Elk van de Mariafeesten begon met vespers, avondgebeden, op de voorafgaande avond en een tweede vespersdienst vond op de avond van het feest zelf plaats.

Tijdens een vespersdienst werden steeds vijf psalmen, een Hymne en het Magnificat gezongen. Vóór en ná elke psalm werd een antifoon gezongen die de psalmt tekst relateerde aan de gebeurtenis in het kerkelijk jaar. Een antifoon is een vers dat gezongen wordt als inleiding op en ter afsluiting van een psalm tijdens de mis en het getijdengebed. Bij de hierboven genoemde Mariafeesten werden steeds dezelfde vijf Mariapsalmen gezongen, maar de antifonen wisselden daarbij natuurlijk van feest tot feest.

Het waren in Monteverdi's tijd vooral de vespers die met veel muzikale pracht en praal gepaard gingen.

De grote Mariafeesten behoorden bovendien tot de belangrijkste gebeurtenissen in het kerkelijk jaar. En hoewel we alle visuele aspecten van destijds, de prachtige gewaden, de altaren met goud en zilver, de processies en de rijk aangeklede kerken, bij een uitvoering heden ten dage moeten missen, is de schitterende en soms extravagante muziek van Monteverdi een goede spiegel van de zinnelijke en extroverte opvattingen over religie in het begin van de 17de eeuw.

De muziek van Monteverdi komt, door de toevoeging van het Gregoriaans, in de context te staan waar zij oorspronkelijk voor is geschreven. Het Gregoriaans dat u tijdens de uitvoering hoort is afkomstig uit liturgische boeken uit het begin van de 17de eeuw en wordt uitgevoerd volgens de voorschriften uit dezelfde tijd.

In Monteverdi's publicatie van de Mariavespers uit 1610 komen behalve de vijf Maria-psalmen, de Hymne en het Magnificat een reeks andere, kleinere composities voor. Ze zijn in de uitgave zorgvuldig tussen de psalmen geplaatst en nemen op het eerste gezicht de rol van de antifonen over. Soms correspondeert de tekst ervan met een antifoontekst, soms ook niet. In het begin van de 17de eeuw was het bij belangrijke feesten gebruikelijk om de antifoon ná de psalm te vervangen door een onafhankelijk motet of instrumentaal stuk (ook wel antifoon-substituut genoemd). De antifoon werd dan door de clerus, de geestelijken, gebeden (zonder dat dit de muziek verstoort). In Monteverdi's tijd werden zelfs losse bundels met antifoon-substituten uitgegeven (onder andere door Giovanni Francesco Anerio).

Ná de laatste van de vijf psalmen werd het substituut vaak weggelaten.

Er zijn redenen om aan te nemen dat de 'Sonata sopra Sancta Maria' bedoeld is om in plaats van de antifoon ná het Magnificat te klinken. Vaak werd zelfs in plaats van dit antifoon een instrumentaal stuk uitgevoerd dat dan het karakter van een postludium kreeg.

Drie belangrijke steden in Italië kunnen met de Mariavespers in verband worden gebracht: Mantua (waar Monteverdi tussen 1590 en 1612 werkte), Rome en Venetië.

Rome heeft eigenlijk nooit een bijzonder grote rol gespeeld in Monteverdi's leven. Weliswaar bezocht hij de stad in 1610 en droeg hij de Mariavespers op aan paus Paulus V, maar dit was waarschijnlijk slechts bedoeld om te laten weten dat hij een goede kandidaat was voor een hoge muzikale functie aan het pauselijke hof. Wellicht heeft Monteverdi indruk willen maken met de wijze waarop hij in de Mariavespers het traditionele Gregoriaans wist te verbinden met de modernste compositiestijlen van zijn tijd. Dit aspect geeft Monteverdi's muziek trouwens een unieke plaats binnen de muziekgeschiedenis.

Venetië was in Monteverdi's tijd hét centrum van muziekuitgeverijen. Het is dus goed te begrijpen dat in deze stad in 1610 de Mariavespers in druk verschenen. Er is wel eens gesuggereerd dat Monteverdi door middel van deze publicatie indruk heeft willen maken op diegenen die de 'maestro da cappella' van de San Marco (de Basilica van de Doge) moesten benoemen, maar zij hadden net een dergelijke benoeming achter de rug. In 1609 was Giulio Cesare Martinengo aangesteld, Monteverdi zou hem pas in 1613 opvolgen. Het is goed denkbaar dat Monteverdi ná 1613 het geheel of delen van de Mariavespers in Venetië heeft uitgevoerd, maar hij kan ze nauwelijks met dit doel voor ogen hebben geschreven.

Aan het hof van Vincenzo I Gonzaga in Mantua behoorde het schrijven van kerkmuziek niet tot Monteverdi's taak. Dat was het werk van Giacomo Gastoldi, die in dienst was van de hertogelijke kapel.

Toen deze wegens ernstige ziekte eind 1608 zijn werk moest staken, werd er geen geschikte opvolger gevonden. Het is goed denkbaar dat men toen Monteverdi vroeg om muziek te schrijven voor de hertogelijke kapel. Er zijn inmiddels een aantal theorieën over de aanleiding voor het schrijven van de Mariavespers, maar over geen enkele bestaat een consensus onder musicologen. Toch is wellicht het gebruik van de fanfare uit de Monteverdi's opera (1607) 'Orfeo' om de Mariavespers te openen een indicatie dat het werk werd geschreven voor een feestelijke gelegenheid in Mantua.

Jos van Veldhoven

Het Luthers Bach Ensemble in de Grote kerk van Steenwijk (2024)

Tekst & vertaling

Claudio Monteverdi Vespro della Beata Vergine (1610)

Versiculum

Deus in adiutorium meum intende.

God, kom mij te hulp

Responsorium

Domini ad adiuvandum me festina.

Heer, haast U mij te helpen

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.
Alleluia.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.
Halleluja.

Antifoon

Speciosa facta es et suavis in deliciis tuis, sancta Dei Genitrix.

Mooi bent u en innemend in uw lieflijkheid, heilige Moeder van God.

Psalms 110

Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.
Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum.
Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.
Tecum principium in die virtutis tuae in splendoribus sanctorum:
ex utero ante luciferum genui te.

Iuravit Dominus et non penitebit eum: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.
Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges. Iudicabit in nationibus, implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum.
De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Zó zegt het Jahwe tot mijn Heer: 'wees gezeten aan mijn rechterhand: welhaast doe ik uw vijanden zijn een bank voor uw voeten.'
Want Jahwe strekt uw heersersstaf vanuit Sion: gebieden zult gij tot diep in vijandelijk land. U toegewijd is uw volk als de dag aanbreekt van uw heerban.
Getooid als gold het een feest, uit de schoot van de dageraad zie! als schitterdauw uw jonge krijgers.
Jahwe zwoer het - Hij neemt het niet terug: 'gij zult priester zijn, de eeuwen door, krachtens mijn uitspraak: Melchisedek.'
Mijn heer zetelt aan uw rechterhand: koningen slaat hij neer als hij toornt, richt over de heidenen, velt hen ongeteld, verplettert hun sterkte zover de aarde reikt, lest zijn dorst onderweg uit de beek. Hoog mag hij het hoofd heffen.
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Motet

Nigra sum, sed formosa,
filiae Jerusalem;
ideo dilexit me rex et introduxit me in
cubiculum suum.
Et dixit mihi:
surge, amica mea et veni, iam hiems transiit,
imber abiit et recessit,
flores apparuerunt in terra nostra;
tempus putationis advenit.

Antifoon

Maria Virgo assumpta est ad aethereum
thalamum,
in quo Rex regum stellato sedet solio.

Wel ben ik donker, maar toch bekoorlijk,
dochters van Jeruzalem,
Daarom had de koning mij lief en nam mij mee in
zijn vertrekken.
En hij zei tegen mij:
'Sta op mijn liefste, kom toch mijn schoonste.
Kijk maar, de winter is heen,
de regentijd voorgoed voorbij, op het veld staan
weer bloemen; de tijd om te snoeien breekt aan.'

Psalm 113

Laudate, pueri, Dominum, laudate nomen
Domini.
Sit nomen Domini benedictum,
ex hoc nunc et usque in seculum.
A solis ortu usque ad occasum,
laudabile nomen Domini.
Excelsus super omnes gentes Dominus,
et super coelos gloria eius.
Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis
habitat
et humilia respicit in coelo et in terra?
Suscitans a terra inopem,
et de stercore erigens pauperem:
Ut collocet eum cum principibus,
cum principibus populi sui.
Qui habitare facit sterilem in domo, matrem
filiorum laetantem.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.
Sicut erat in principio et nunc et semper,
et in saecula saeculorum.
Amen.

Motet

Pulchra es, amica mea, suavis et decora, filia
Jerusalem.
Pulchra es, amica mea, suavis et decora sicut
Jerusalem,
terribilis, ut castrorum acies ordinata. Averte
oculos tuos a me,
quia ipsi me avolare fecerunt.

Antifoon

In odore unguentorum tuorum currimus,
Adolescentulae dilexerunt te nimis.

Looft, knechten des Heren, looft de naam van de
Heer.
De naam van de Heer zij gezegend,
van thans tot in eeuwigheid.
Van de opgang der zon tot haar dalen zij
geprezen de naam van de Heer.
Hoog boven alle volken de Heer;
hemelhoog is zijn glorie.
Wie is als de Heer, onze God, die woning maakt in
den hoge,
die neder wil zien op dit laagland?- In de hemel
Hij en op aarde;
die de arme opricht uit het stof,
uit het slijk wil heffen de schamele, dat hij zetelen
mag met de machtigen, met de machtigen van
zijn volk.
Die de onvruchtbare geeft haar plaats in het huis:
een lachende moeder van kinderen.
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.
Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de
eeuwen der eeuwen. Amen.

Je bent mooi, mijn vriendin, mooi als
Tirsa,
bekoorlijk als Jeruzalem,
maar ook geducht als een leger in
slagorde!
Wend je ogen van mij af,
ze brengen me in verwarring.

Door de geur van uw balsems worden wij
aangetrokken,
jonge vrouwen hebben u zeer liefgehad.

Psalm 122

Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.
Stantes erant pedes nostri, in atriis tuis, Jerusalem.
Jerusalem, quae aedificatur ut civitas, cuius participatio eius in idipsum.
Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israel,
ad confitendum nomini Domini. Quia illic sederunt sedes in iudicio,
sedes super domum David.
Rogate quae ad pacem sunt Jerusalem, et abundantia diligentibus te.
Fiat pax in virtute tua,
et abundantia in turribus tuis. Propter fratres meos et proximos meos,
loquebar pacem de te.
Propter domum Domini Dei nostri, quaesivi bona tibi.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Motet

Duo Seraphim clamabant alter ad alterum:
Sanctus Dominus Deus Sabaoth, plena est omnis terra gloria eius.
Tres sunt qui testimonium dant in coelo: Pater, Verbum et Spiritus Sanctus,
et hi tres unum sunt.
Sanctus Dominus Deus Sabaoth, plena est omnis terra gloria eius.

Antifoon

Assumpta est Maria in caelum: gaudent Angeli,
laudantes benedicant Dominum.

Hoe verblijdt was ik, toen zij mij zeiden: 'wij gaan op naar het huis van de Heer.'
Zo staan dan nu onze voeten in uw poorten, Jerusalem,-
Jerusalem, gij, gebouwd als een stad tot hechte eenheid gevoegd.
Het is daarheen dat opgaan de stammen, de stammen van Hem, van Jahwe:
voorschrift voor Israël dit,-
dat zij loven de Naam van de Heer. Dáár zijn ook de zetels gezet ten gerichte,
de zetels van Davids huis. Vrede vraagt over Jerusalem,
rust voor wie U beminnen; Er zij vrede binnen uw muur, en in uw burchten zij rust.
Om mijn broeders en om wie mij na zijn laat mij spreken: 'vrede over U!'
Om het huis van de Heer, onze God vraag ik dat zij gezegend moogt zijn.
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Twee serafijnen riepen elkander toe: Heilig is de Heer God Zebaoth, vervuld is de gehele aarde van zijn heerlijkheid.
Drie zijn er, die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest en deze drie zijn één.
Heilig is de Heer God Zebaoth, vervuld is de gehele aarde van zijn heerlijkheid.

Maria is opgenomen in de hemel : de Engelen verheugen zich,
en lovend prijzen ze de Heer.

Psalm 127

Nisi Dominus aedificaverit Domum, in vanum laboraverunt qui aedificant eam.
Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodi eam.
Vanum est vobis ante lucem surgere. Surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.
Cum dederit dilectis suis somnum. Ecce haereditas Domini, filii: merces, fructus ventris.
Sicut sagittae in manu potentis, ita filii excussorum.
Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis; non confundetur cum loquetur inimicis suis in porta.
Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Motet

Audi, coelum, verba mea plena desiderio et perfusa gaudio.
- Audio

Dic, quaeso, mihi quae est ista, quae consurgens ut aurora rutilat, ut benedicam.
- Dicam

Dic, nam ista pulchra ut luna, electa ut sol replet laetitia terras, coelos Maria.
- Maria

Maria Virgo illa dulcis, praedicata de Prophetis Ezechiel, porta Orientalis.
- Talis

Illa sacra et foelix porta, per quam mors fuit expulsa, introduxit autem vitam.
- Ita

Quae semper tutum est medium inter homines et Deum, pro culpis remedium.
- Medium

Omnes hanc ergo sequamur, qua cum gratia mereamur vitam aeternam.
Consequamur.
- Sequamur

Praestet nobis Deus, Pater hoc et Filius et Mater cuius nomen invocamus dulce miseris solamen.
- Amen

Benedicta es, Virgo Maria, in saeculorum saecula.

Als de Heer het huis niet wil bouwen, vergeefs zwoegen daaraan de bouwers;
Wil de Heer de stad niet bewaken, vergeefs staat de wachter op wacht.
Vergeefs is het dat gij vroeg opstaat, vergeefs dat ge laat pas u rust gunt,
dat gij het brood eet der smarten:
Hij toch schenkt die Hij lief heeft de slaap.
Zie, wat Hij heeft toegedacht: zonen zijn gawe: de vrucht van de schoot.
Als pijlen in de hand van de strijder zó zijn de zonen der jeugd.
Wel is hij gelukkig, de man die met deze zijn pijlkoker vulde: zij maken hem níet beschaamd
als zij te woord moeten staan vijanden in de stadspoort.
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.
Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Hoor aan, hemel, mijn woorden vol van verlangen en doorstroomd van vreugde.
- Ik hoor

Zeg mij, vraag ik, wie is zij, die daar opstaat en rossig is als de dageraad, opdat ik haar zalig prijze?
- Ik zal het zeggen

Zeg mij, of zij - schoon als de maan, uitgelezen als de zon, vervult zij de aarde en de hemel van vreugde - Maria is.
- Zij is Maria

Maria is dus die zoete maagd, als de poort van het Oosten, voorgezegd door de propheet Ezechiël.
- Zo is zij

Zij is die geheiligde en gelukzalige poort, waardoor de dood werd verdreven en die het leven binnenvoerde.
- Het leven

Steeds is zij geweest een veilige middelaarster tussen mensen en God, delgster van onze schuld.
- Middelaarster

Laten wij allen dan Haar volgen, door wier genade wij het eeuwige leven deelachtig worden. Laten wij haar volgen.
- Laten wij haar volgen

Moge ons dit verschaffen God, de Vader en de Zoon, en de Moeder, wier naam wij aanroepen als zoete troost voor de ongelukkigen.
- Amen

Gezegend zijt gij, Maagd Maria, in de eeuwen der eeuwen.

Antifoon

Viderunt eam filiae Sion vernantem in floribus
rosarum,
et beatissimam praedicaverunt.

Psalm 147

Lauda, Jerusalem, Dominum; lauda Deum
tuum, Sion.
Quoniam confortavit seras portarum tuarum,
benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos
pacem,
et adipe frumenti satiat te.
Qui emittit eloquium suum terrae, velociter
currit sermo eius.
Qui dat nivem sicut lanam, nebulam sicut
cinerem spargit.
Mittit cristallum suum sicut bucellas: ante
faciem frigoris eius quis sustinebit?
Emittet verbum suum, et liquefaciet ea; flabit
spiritus eius, et fluent aquae.
Qui annuntiat verbum suum Jacob, iustitias et
iudicia sua Israel.
Non fecit taliter omni nationi,
et iudicia sua non manifestavit eis.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat
in principio et nunc et semper, et in saecula
saeculorum. Amen.

De dochters van Sion zagen haar bloeien
tussen de rozen
en prezen haar als de zaligste.

Roem, Jeruzalem, de Heer, prijs, o Sion, uw
God:
Hij versterkt de sluitbalk uwer poorten,
zegt in uw midden uw zonen. Hij die vrede
schept in uw gebied,
u verzadigt met kostelijke tarwe;
die zijn aanzegging zendt naar de aarde,
-hoe haastig rept zich zijn woord- de
sneeuwvlokken laat dalen als wol, de rijp
strooit als dwarrelende as;
die als scherven zijn ijzel doet vallen.
Wie kan voor zijn koude bestaan?
Zijn bevel zendt Hij en de dooi komt, zendt de
wind uit - de wateren vloeien.
Jakob heeft Hij zijn woorden onthuld, Israël
het bestel van zijn wetten.
Nooit deed Hij aldus aan één volk. Zijn bestel
is anderen verborgen.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige
Geest. Zoals het was in het begin en nu en
altijd en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Pauze

Sancta Maria

Sancta Maria, ora pro nobis

Hymne

Ave, maris stella, Dei Mater alma, Atque
semper Virgo,

Sumens illud Ave Gabrielis ore, Funda nos in
pace,
Mutans Evae nomen.

Solve vincla reis, Profer lumen caecis, Mala
nostra pelle, Bona cuncta posce.

Monstra te esse matrem, Summat per te
preces, Qui pro nobis natus
Tulit esse tuus.

Virgo singularis, Inter omnes mitis, Nos, culpis
solutos, Mites fac et castos.

Vitam praesta puram, Iter para tutum,
Ut videntes Jesum, Semper collaetemur.

Sit laus Deo Patri Summo Christo decus,
Spiritui Sancto,
Tribus honor unus. Amen.

Antifoon

Beata es, Maria, mater Domini Jesu Christi,
Quia ex te mundi salus advenit;
Jam ergo gloriosa gaudes ante Dominum;
Intercede pro nobis ad Filium.

Heilige Maria, bid voor ons.

Wees gegroet, o Sterre Moeder Gods en
tevens Gave Maagd bestendig, Blijde poort
des Levens

's Engels groet aanvaardend Grond ons in zo'n
vrede Dat de naam van Eva Brenge een Ave
mede.

Slaak de boei der bozen, Open 't oog der
blinden, Doe ons euvlen wijken, Godes gunst
ons vinden.

Toon U onze Moeder Bij den nooit Volprezen,
Die, voor ons geboren, De Uwe wilde wezen.

Maak, o Maagd der Maagden, Als niet éne
aanminnig,
Ons van zonde ontbonden Zuiver en
zachtzinnig.

Doe ons, rein van wandel 't Wisse pad
betreden, Tot we juichend Jezus Zien in 't
eeuwig Eden.

Lof zij God de Vader, Christus, onze Koning,
Lof den Geest; hun drieën De eigenste
eerbetoning. Amen.

Gezegend zijt gij, Maria, moeder van de Heer
Jezus Christus,
want uit u is het heil in de wereld gekomen.
Nu zijt gij verheerlijkt en verblijdt u zich voor
het aangezicht van de Heer;
schenk ons uw voorspraak bij uw Zoon.

Magnificat

Magnificat anima mea Dominum.

Et exsultavit spiritus meus
in Deo salutari meo.

Quia respexit
humilitatem ancillae suae;
ecce enim ex hoc beatam me dicent

omnes generationes.

Quia fecit mihi magna
qui potens est, et sanctum nomen eius.

Et misericordia a progenie
in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo,
dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede
et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis,
et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel, puerum suum,
recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros
Abraham et semini eius in saecula.

Gloria Patri et Filio,
et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio
et nunc et semper
et in saecula saeculorum. Amen.

Mijn ziel prijst de Heer.

en mijn geest juicht
om God, mijn Heiland.

omdat hij heeft omgezien
naar de lage stand van zijn dienstmaagd;
want zie, voortaan zullen mij zalig prijzen

alle geslachten.

omdat hij grote dingen voor mij heeft gedaan,
hij die machtig is, en heilig is zijn naam,

en zijn barmhartigheid is van
geslacht tot geslacht voor wie hem vrezen.

Hij heeft de kracht van zijn arm getoond,
en de hoogmoedigen uiteengejaagd
in de gezindheid van zijn hart.

Hij heeft machtigen van de troon gestoten
en eenvoudigen verhoogd.

Hij heeft hongerigen met gaven overladen,
en rijken met lege handen weggestuurd.

Hij heeft zich het lot van Israel,
zijn dienaar, aangetrokken
zich herinnerend zijn barmhartigheid.

zoals hij tot onze vaders heeft gesproken,
tot Abraham en zijn nageslacht in eeuwigheid.

Ere zij de Vader en de Zoon
en de Heilige Geest,

zoals het was in het begin,
en nu en altijd,
en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solisten & renaissance orkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda

Solisten

Stefanie True
Sopraan

Stefanie is geboren in Canada en studeerde aan de York University in Toronto en vervolgde haar studie Oude Muziek aan het Koninklijke Conservatorium van Den Haag, bij Barbara Pearson, Diane Forlano, Jill Feldman en Michael Chance.

Stefanie zong rollen als Pollea in Handel's Agrippina, Oriana in Handel's Amadigi en Clomiri in Handel's Imeneo. Verder zong ze de rol van Belina in Purcells Dido en Aeneas met Fabio Bonizzoni (Tage Alte Musik Regensburg), Riana in Handels Amadigi di Gaula en Proserpina in Charpentiers Orphée aux enfers. Ze zingt regelmatig bij Vox Luminis, o.l.v. Lionel Meunier.

Ook speelde ze bij Opera2Day de rol van Cécile de Volange in Dangerous Liaisons en zong ze bij de Academy of Ancient Music and Les Violons du Roy met Richard Egarr.

Stefanie zong ook bij de Nederlandse Bachvereniging met Jos van Veldhoven en Shunske Sato, De Nieuwe Philharmonie met Johannes Leertouwer en het Luthers Bach Ensemble.

Ze heeft solo recitals gegeven in festivals als Musiktage am Mondsee, Festival Oude Muziek Utrecht, Halle Handel Festival, Göttingen Handel Festival en het Festival dei Due Mondi.

Stefanie is te horen op opnames van the Academy of Ancient Musik in Dusseks Messe Solomnelle, in Mannaggia Amore met La Cicala, bij French Cantatas van Morin met Ensemble Lautenwerk, Ballets & Recits Italiens van Lully, met La Risonanza o.l.v. Fabio Bonizzoni.

Ook is ze te horen op opnames van Abendmusiken van Buxtehude, King Arthur, van Purcell, Magnificat van J.S. Bach (met het Luthers Bach Ensemble), Bach Cantates en Orphée aux enfers van Charpentier en Dido en Aeneas van Purcell, met Vox Luminis.

Viola Blache

Sopraan

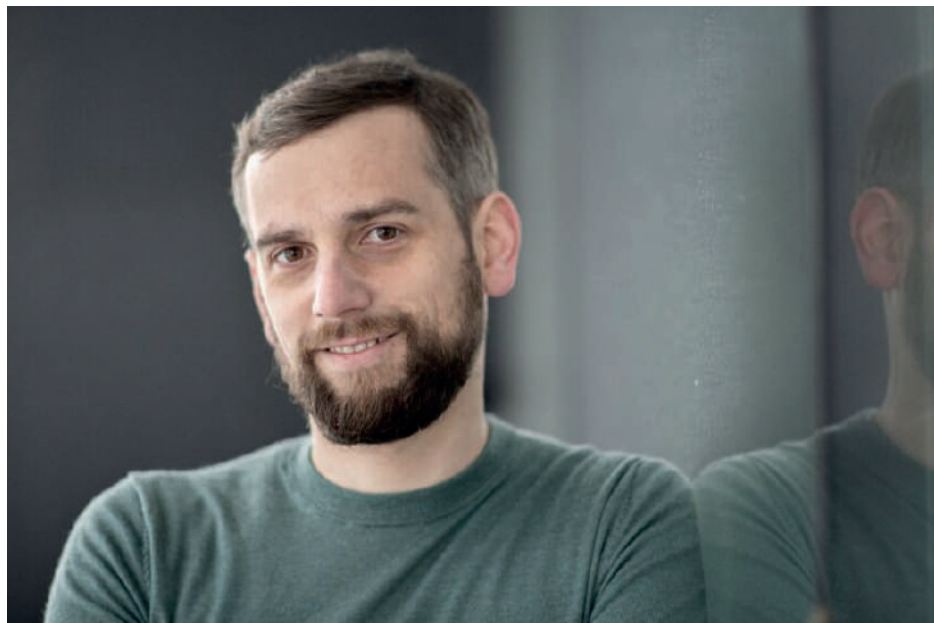
Viola Blache studeerde oude muziek in Leipzig en Amsterdam, waar ze zich specialiseerde in interdisciplinaire uitvoeringen.

Verder volgde ze lessen bij Margreet Honig, Dorothee Miels en Peter Kooij. Viola heeft zich toegelegd op oude en eigentijdse muziek. Ze treedt regelmatig op met het solistenensemble Vox Luminis. Daar zong ze onder andere oratoria van Bach en de semi-opera van Henry Purcell. Ze heeft een nauwe creatieve samenwerking met harpiste Elina Albach en het Ensemble Continuum. Ze trad ook op met het Collegium Vocale Gent, de Nederlandse Bachvereniging en ze werkte samen met dirigenten als Ton Koopman, Philippe Herreweghe, Hans-Christoph Rademann en Thomaskantor Andreas Reize.

Als speciale prijswinnaar van de Bach Competition en de Telemann Competition was Viola regelmatig te gast op oude muziek festivals zoals Bachfest Leipzig en het Oude Muziek Festival Utrecht.

Als vertolker van nieuwe muziek heeft ze samengewerkt met het LOD Muziektheater Gent en verscheen ze samen met anderen op het podium in *The Little Match Girl Passion* van David Lang in een productie van het Ballett am Rhein op het Beethovenfest Bonn.

Viola heeft haar passie voor ensemble zingen te danken aan haar vocal group Sjaella. Dit prijswinnende ensemble heeft zich toegelegd op het uitbreiden van het repertoire voor vrouwelijke stemmen en was recent te horen in het ballet productie *Giselle* in het Leipzig opera.

Raphael Höhn

Tenor

De Zwitserse tenor en Bach prijswinnaar Raphael Höhn is een graag geziene gast in grote concerthallen door heel Europa. Hij werkt samen met beroemde ensembles en orkesten als de Bachstiftung St. Gallen, het Freiburger Barockorkest, Vox Luminis, de Nederlandse Bachvereniging en het Gewandhausorchester Leipzig. Zijn uitgebreide repertoire strekt zich uit van renaissance tot moderne muziek, met een speciale focus op de interpretatie van barok werken.

Tijdens zijn studies zang aan het Zurich University of the Arts en het Koninklijk Conservatorium Den Haag ontwikkelde hij zich in het zingen van klassieke muziek en oude muziek. Hij kreeg belangrijke muzikale input van dirigenten als Frans Bruggen, Laurence Cummings, Simon Gaudens, Howard Griffiths, Nikolaus Harnoncourt, Ton Koopman, Václav Luks en Andrea Marcon. Dit jaar zal hij nog grote werken van Bach ten gehore brengen bij het herfstconcert van het Zürcher Bach koor en het kerstconcert van het Freiburger Barockorchester.

Benedict Hymas

Tenor

Na een studie muziekwetenschap aan het King's College in Londen studeerde Benedict Hymas af in 2008 en zong hij met een aantal zeer vooraanstaande ensembles in Groot-Brittannië, zoals Stile Antico, het Gabrieli Consort, het Monteverdi Choir, Tenebrae en de Tallis Scholars. Daarna behaalde hij een master aan het Royal College of Music. Als concertsolist heeft hij intussen een grote ervaring met de partij van de evangelist in de Bach-passies. Hij heeft ook opgetreden als solist met John Eliot Gardener, Paul McCreesh, Stephen Layton en Eric Whitacre. Andere recente optredens waren een uitgebreide tour door de Verenigde Staten en Europa met Philippe Herreweghe en de solisten van Collegium Vocale Gent, en operarollen in 'Acis en Galatea' van Händel en Purcells 'Dido en Aeneas' in België en Nederland.

Jeffrey Thompson

Tenor

De tenor Jeffrey Thompson, geboren in Rochester New York, heeft zijn conservatoriumopleiding afgerond aan het College-Conservatory of Music van de Universiteit van Cincinnati bij William McGraw. In 2001 kreeg hij de eerste prijs in het Concours International de Chant Baroque de Chimay, in België met jurylid William Christie, en werd hij uitgekozen om mee te doen aan de eerste editie van Jardin Des Voix met het Franse barokensemble Les Arts Florissants, in een tournee langs de grote podia van Europa.

Met dit ensemble heeft hij meerdere uitvoeringen gedaan, waaronder 'Hercules' en 'Acis & Galatea' van Handel en Charpentier's 'Messe des morts' en 'Te Deum' (opgenomen door Virgin Classics). Ook was hij tenorsolist in de DVD opname van 'In Convertendo' van Rameau.

Andere opera -en oratoriumhighlights in zijn carrière zijn de verscheidene hoofdrollen die hij zong in opera's van Rameau en Montsigny, waarvan ook vele door Naxos op CD en DVD zijn uitgebracht. Ook Handel's 'Judas Maccabeus and Theodora' en Monteverdi's 'Il Ritorno d'Ulisse in Patria' heeft hij op grote podia in New York, Korea, Versailles, Berlijn, Luxemburg en Palermo uitgevoerd.

Tot zijn andere CD's behoren onder andere Buxtehude's 'Membra Jesu Nostri' met Philippe Pierlot, Muziek van De Negri en Zamboni met Marco Horvat, een CD met kerkelijke liederen van Henry Purcell voor drie mannenstemmen met ensemble La Réveuse en een solo-CD met gambist Philippe Pierlot en theorbespeler Daniel Zapico, getiteld: 'An Englishman's Ballad'.

Drew Santini

Bas

De Canadese bariton Drew Santini speelt opera, oratorium en kamermuziek, en werkt mee aan een breed scala van muzikale projecten. Hoogtepunten van recente seizoenen zijn 8: *Metamorphosis* – een dansopera van Nicole Beutler Projects, de rol van William in Philip Glass' *The Fall of the House of Usher* onder Carlo Boccadoro met Opera2Day, Grimbald in Purcells *King Arthur* met Vox Luminis, Händels *Messiah* met Tafelmusik Baroque Orchestra, Bachs *Matthäus-Passion* met het Concertgebouw Kamerorkest, Purcell Odes met Freiburg Baroque Orchestra, *Johannes-Passion* met The English Concert onder Kristian Bezuidenhout en *Weihnachts-Oratorium* met het Residentie Orkest. Drew werkt samen met verschillende van 's werelds meest vooraanstaande barokensembles, met name met de Nederlandse Bachvereniging, waar hij in meer dan 25 werken te horen is op 'All of Bach', een project om het complete oeuvre op te nemen.

Als jonge artiest van Equilibrium trad hij op met Barbara Hannigan bij LAMP in Nova Scotia om William Walton's *Façade* en een nieuw stuk van Gavin Fraser uit te voeren. Drew is toegewijd aan kamermuziek en zang, en heeft verschillende ensembles mede opgericht, waaronder Damask Vocal Quartet, wiens 2018 album 'O schöne Nacht', met muziek van Brahms en zijn tijdgenoten, won Frankrijk's Choc de Classica-prijs. Hij heeft albums opgenomen met Gli Angeli Genève, La Bande Montréal Baroque, BachPlus, en Oerknal! New Music Collective. Drew is afgestudeerd aan The Juilliard School en Manhattan School of Music, en woont momenteel in Den Haag.

Tymen Jan Bronda

artistiek leider

Tymen Jan Bronda is organist, initiator, artistiek leider en dirigent van het door hem in 2006 opgerichte Luthers Bach Ensemble. Hij kreeg zijn eerste orgelles toen hij zeven jaar was. Na een aantal jaren les te hebben gehad van Piet Wiersma ging hij orgel studeren aan het conservatorium Groningen bij Johan Beeftink en Theo Jellema. Aan het conservatorium van Zwolle behaalde hij zijn diploma kerkmuziek. In 2009 werd zijn orgelstudie bij Reitze Smits, aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, voltooid met de titel Master of Music.

Tymen Jan werd in 2001 cantor-organist van de Lutherse Gemeente te Groningen en organiseerde in deze kerk de serie 'Orgel Anders' (crossover concerten in orgelland). Daarnaast speelt hij een belangrijke rol bij de Bachcantates die er ten gehore worden gebracht. Als docent Kerkmuziek is hij verbonden aan de opleiding Kerkmuziek Noord-Nederland van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Als dirigent is hij verder verbonden aan kamerkoor Tiraña uit Groningen.

In 2012 nam Tymen Jan het initiatief tot een actie voor reconstructie van het voormalige Schnitgerorgel (1699/1717) van de Lutherse kerk in Groningen. Het klinkende resultaat van deze succesvolle actie, het door Bernhardt Edskes gebouwde barokorgel, kon in 2017 in gebruik worden genomen. Zo herleeft in de Lutherse kerk in Groningen een historische praktijk waarin bij de uitvoering van Bach-cantates het orgel als continuo-instrument wordt ingezet. Het is een interessante ontwikkeling die in de barokke uitvoeringspraktijk internationaal de aandacht trekt.

Tijdens de coronaperiode is de cantatecyclus Membra Jesu Nostri opgenomen. Ook nam Tymen Jan in deze tijd een nieuwe cd op bij het nieuwe barokke continuo-orgel van Bernhardt Edskes, samen met Robert Kuizenga en Mike Fentross.

www.tymenjanbronda.nl

Joanna Huszcza

Aanvoerder

Violiste Joanna Huszcza is een gepassioneerd kamermusicus, concertmeester en solist, die regelmatig optreedt op een aantal van de bekendste podia en festivals. Ze is afkomstig uit Warschau en woont momenteel in Brussel. Ze voltooide haar masterdiploma aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag in Nederland onder de begeleiding van Enrico Gatti. Gedurende haar studie en professionele carrière heeft ze samengewerkt met enkele van de meest inspirerende persoonlijkheden en pioniers in de wereld van de Oude Muziek en de historische uitvoeringspraktijk zoals Philippe Herreweghe, Ton Koopman, Marcel Ponsoe, Marco Beasley, Enrico Gatti, Philippe Pierlot en Skip Sempe. Ook toerde ze uitgebreid met onder meer Collegium Vocale Gent, Ricerca Consort, De Nederlandse Bachvereniging en Ensemble Aurora.

Deze ervaringen hebben haar ertoe aangezet om haar eigen antwoorden te zoeken en hebben haar geleid tot het vinden van een eigen muzikale context. Ze heeft een bijzondere belangstelling ontwikkeld voor het vocale aspect van het vioolspel als een van de belangrijkste middelen om met haar publiek te communiceren. Ook op andere instrumenten van de vioolfamilie, zoals altviool, violino piccolo en viola d'amore, treedt ze graag op. Kort na haar afstuderen werd Joanna uitgenodigd om vioolles te geven aan de afdeling Oude Muziek van de Muziekacademie in Łódź, Polen. Later werd ze benoemd tot assistente van de vioolklas van Mira Glodeanu aan het Conservatoire Royal de Bruxelles, waar ze sinds 2015 regelmatig lesgeeft. Tegelijkertijd coacht ze op talrijke masterclasses in Europa, Azië en Zuid-Amerika.

Ze werd regelmatig uitgenodigd om orkesten te leiden zoals Il Gardellino, Les Agremens, Les Muffatti, Toujours Mozart Festival Orchestra, Cappella Cracoviensis, Kölner Akademie, Luthers Bach Ensemble en Geneva Camerata. Hoe toegewijd Joanna ook is aan de historische uitvoeringspraktijken, laat ze zich vaak inspireren door een vruchtbare uitwisseling van ideeën die ze op het podium deelt met haar collega's uit verschillende disciplines zoals jazz, hedendaagse, populaire en wereldmuziek en hedendaagse dans. Naast liveoptredens is ze te horen op labels als Alpha, Glossa, Naïve, Arcana en Glossa, Ramée, Et'Cetera, Passacaille, Sony en Deutsche Grammophon.

Haar viool werd in 1689 in Amsterdam gemaakt door Hendrick Jacobs en werd nauwkeurig gerestaureerd tot originele speelconditie dankzij Philippe Poissoniez.

Ensemble

Joanna Huszcza	viool
Jacek Kurzydło	viool
Luca Alfonso Rizzello	altviool
Esther van der Eijk	altviool
Lena Rademann	tenorviool
Anne-Linde Visser	basviool
Giuseppe Ciraso	violone
Constance Allanic	harp
Giulio Quirici	theorbe
Catherine Renno	zink
Teresa Ortner	zink
Matthijs van der Moolen	alt trombone
Masafumi Sakamoto	tenor trombone
Sam Nolan	bas trombone
Robert Koolstra	klavecimbel
Vincent van Laar	orgel
(in Sneek bespeelt Vincent het prachtige middentoonorgel van het Castello Consort)	

Koor

Sopranen

Sanne Brederoo
Trix Hiemstra
Joske van der Hoeven
Maya Swierstra
Antje van der Tak
Emma Wilson

Alten

Johan van Beijeren
Marieke Bouma
Dagmar Buist
Eleanor Hyde
Suzanne de Vries

Tenoren

Gosse van den Berg (Gregoriaans)
Gerben Bos (Gregoriaans)
Gerard Boukes (Gregoriaans)

Bassen

Luuk Dijkhuis (instudering Gregoriaans)
Sebastiaan van Leunen
Jaap de Wilde (Gregoriaans)

Over het Luthers Bach Ensemble

Het Luthers Bach Ensemble werd in 2006 opgericht vanuit de wens meer Bachcantates ten gehore te brengen op basis van de authentieke uitvoeringspraktijk. Het LBE is het enige Oude Muziekensemble in Noord-Nederland met een orkest en twee koren: een kleinkoor en een projectkoor, de Lutherse Bach Academie.

In de afgelopen jaren wist het LBE een kern van buitengewoon goede instrumentalisten aan te trekken. Het LBE stelt zich ten doel het publiek te betrekken bij de emotionele rijkdom en intense dramatiek van de barokmuziek, bijvoorbeeld door scenische uitvoeringen. Dat sluit aan bij de opvattingen uit de tijd van Bach dat muziek via de emotie inzicht verschaft in de essentiële aspecten van het leven.

Het LBE is letterlijk en figuurlijk gegrondvest in de Lutherse Kerk in Groningen. Het gebouw aan de Haddingestraat heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een belangrijk podium voor kleinere ensembles en kamermuziek. Daarnaast speelt het LBE op verschillende podia in Noord-Nederland, in de rest van Nederland en in Duitsland. De komst van het nieuwe Schnitgerorgel in 2017 is een belangrijke impuls voor muziekuitsvoeringen in combinatie met dit orgel, een voor Nederland unieke combinatie.

Het LBE is een Algemeen Nut Beogende Instelling.

INTERNATIONAL

Martini Organ Competition

GRONINGEN

In de zomer van 2026 gonst de stad Groningen weer van het orgeltalent. Dan organiseert Groningen Orgelstad alweer de vierde editie van de International Martini Organ Competition Groningen (IMOCG). Van zondag 2 t/m zaterdag 8 augustus zullen 12 organisten uit alle hoeken van de wereld in drie rondes strijden om de eeuwige roem en de winst. Er wordt daarbij op verschillende stadsorgels gespeeld. Een internationale jury van gerenommeerde organisten zal het spel van de deelnemers beoordelen. Deze keer bestaat de jury uit: Wolfgang Zerer (Duitsland), Rie Hiroe (Japan), Juan Maria Pedrero (Spanje), Jeremy Joseph (Oostenrijk) en voorzitter Lambert de Bont.

De inschrijving voor getalenteerde jonge organisten tot 35 jaar is inmiddels van start gegaan en is geopend tot half maart 2026. Uiterlijk 1 mei 2026 worden de namen van de deelnemers bekend gemaakt.

Schnitger

FESTIVAL 20
GRONINGEN 25

Het volgende Schnitgerfestival is over twee jaar, in 2027. Het volledige programma is nog in de maak, maar ook in deze elfde editie zullen liefhebbers van orgel- en podiumkunst kunnen genieten van klassieke orgelprogramma's én vernieuwende cross-overoptredens met zang, pop, theater, of dans. Dat is het Schnitgerfestival: een prachtig samenspel van eeuwenoude klanken en moderne creativiteit.

Houd de aankondigingen in de gaten en noteer alvast de data: 14 t/m 17 oktober 2027.

Stichting Groningen Orgelstad werd opgericht met het doel de historische orgels in de stad Groningen in stand te houden en de bekendheid ervan te vergroten zodat een groot publiek kan kennismaken met de unieke pracht in klank en bouwstijl van deze instrumenten. Naast het coördineren van de activiteiten van de orgelcommissies in de stad Groningen, ligt de nadruk op de organisatie van twee grote orgelevenementen: het Schnitgerfestival en de International Martini Organ Competition Groningen (IMOCG).

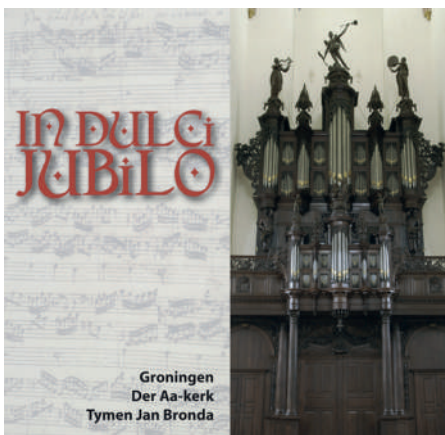
De stichting wordt gedragen door de Stichting Avondtmusyck Martinikerk Groningen en de orgelcommissies van de Lutherse kerk, de Nieuwe kerk, de Akerk, de Sint-Jozefkathedraal, de Pelstergasthuiskerk en de Doopsgezinde kerk.

Magnificat, Luthers Bach Ensemble

Op deze cd staan van Johann Sebastian Bach het Magnificat D-Dur BWV243 (met Laudens) en het Concerto d-Moll BWV1059R en de altsolocantate Gott soll allein mein Herze haben BWV169. Solisten op deze cd zijn Stefanie True (sopraan); Robert Kuizenga (altus); Richard Resch (tenor) en Michiel Meijer (bas). Een en ander wordt gecompeteerd door het kleinkoor en barokorkest van het LBE.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

In Dulci Jubilo, Tymen Jan Bronda

Deze cd verscheen in 2013. Tymen Jan Bronda speelde op het Schnitgerorgel van de Der Aa-kerk in Groningen. Het programma bevat werken uit de vroeg- en laatbarok die op het lijf van het instrument zijn geschreven.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

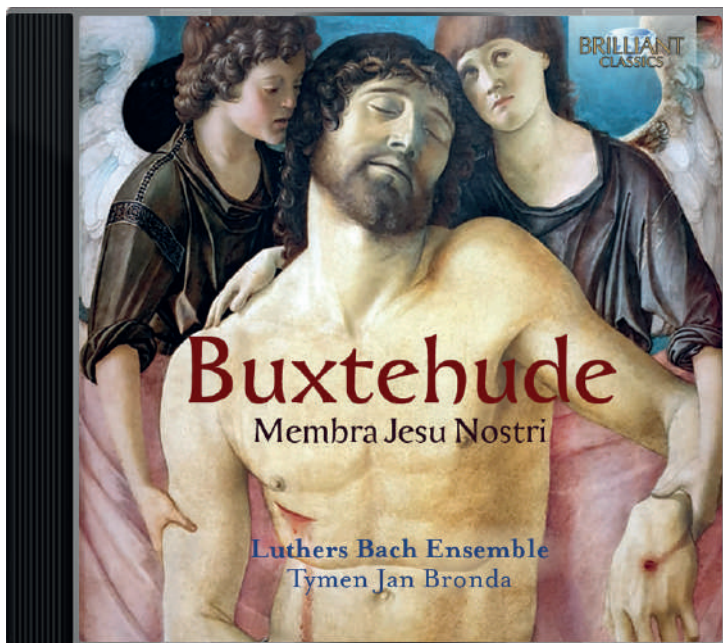
Renaissance

De in 2017 opgenomen cd van Tymen Jan Bronda op het nieuwe Schnitgerorgel van de Lutherse Kerk Groningen.

Op deze orgel-cd, waarop het Schnitgerorgel in vele kleuren is te horen, werken van Frescobaldi (Toccata VI), Scheidemann (Motetkolorierungen), Weckmann, Böhm (Vater unser, Herr Jesu Christ dich zu uns wend), Buxtehude (Toccata in d), en natuurlijk de grote J.S. Bach (Toccata in F en diverse koraalbewerkingen).

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Membra Jesu Nostri

Bestel nu Buxtehudes mooiste Passiemuziek!

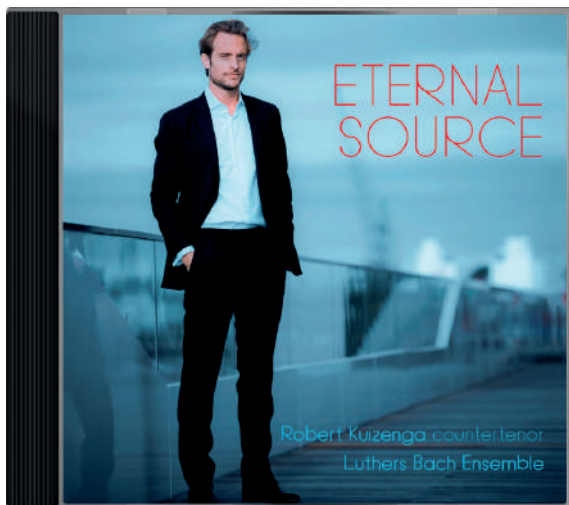
Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 12,50 (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Of beluister eerst een voorproefje op ons Youtubekanaal

Membra Jesu Nostri - Buxtehude bekendste vocale meesterwerk - werd voor het eerst uitgevoerd in Lübeck in 1680. De volledige titel van het stuk is 'Membra Jesu Nostri Patientis Sanctissima', letterlijk vertaald 'De allerheiligste ledematen van onze Heer Jezus in zijn lijden'. Het stuk bestaat uit zeven cantates die gaan over verschillende delen van het lichaam van de lijdende en stervende Christus aan het kruis: voeten, knieën, handen, zij, borst, hart en hoofd. Deze delen zijn mogelijk uitgekozen omdat er in de Middeleeuwen verschillende tradities waren ontstaan van het aanbidden van delen van Christus' lichaam die verwond waren, variërend van vijf tot zeven wonden. Hart en borst van de stervende Christus zijn volgens de overlevering niet direct verwond (of het moest zijn door geseling, dat als aparte verwonding wordt gezien in sommige tradities), maar wel in overdrachtelijke zin, en hebben bovendien een grote symbolische betekenis in de verschillende tradities van aanbidding van Christus.

Eternal Source

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl

Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

Luthers Bach Ensemble, Robert Kuizenga: *Eternal source*

★★★★☆

Het Luthers Bach Ensemble uit Groningen heeft een cd gemaakt waarop zanger Robert Kuizenga de hoofdrol vervult. De countertenor noemt het album in het tekstboekje 'een ode aan mijn jongenskoor-tijd met Bouwe Dijkstra'. Hij is namelijk muzikaal opgegroeid in het Roder Jongenskoor. *Eternal source* bevat een gevarieerde en kleurrijke verzameling barokmuziek (Handel, Purcell, Bach, Byrd, Telemann, Vivaldi), met fraaie bijdragen van drie LBE-musici: Bruno Fernandes (trompet), Mike Fentross (luit) en artistiek leider Tymen Jan Bronda (spinet en orgel). Het is toch vooral Kuizenga's prachtige stem die de aandacht trekt. Mannelijke alt en willen nog wel eens hard en scherp klinken, maar bij Kuizenga tref je louter soepele zachtheid aan: een zekere breekbaarheid, die de schijn van imperfectie suggereert. Juist de kwetsbaarheid vormt Kuizenga's grote kracht waarmee hij je recht in de ziel treft. Geweldige zanger, prachtig album.

JOB VAN SCHAIK

Drie solocantates van Bach

'De muziek van Bach past David Greco als een handschoen. Zijn stem, warm en diep, is ideaal voor de Christuspartijen in Bachs passies. Die diepte komt hier met name tot uiting in de aria 'Schlummert ein, ihr matten Augen' uit cantate (BWV 82) en wordt nog versterkt door het Schnitgerorgel. Dat heeft hier dan wel niet echt een solopartij maar het voegt als continuo-instrument een belangrijke kleur toe aan het klein bezette ensemble.' (Marcel Bijlo in *Klassieke Zaken*)

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

Komende concerten

Cantatedienst

Vrijdag 31 oktober

19:30 Lutherse kerk Groningen

programma

Johann Sebastian Bach, cantate Nun danket alle Gott BWV 192

uitvoerenden

kleinkoor, solisten & barokorkest Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda

Gloria!

Donderdag 18 december

19:30 Akerk Groningen

Vrijdag 19 december

19:30 Koepelkerk Smilde

Zaterdag 20 december

19:30 Martinikerk Sneek

Zondag 21 december

15:00 Nicolaikerk Appingedam

programma

Een bijzonder Kerstprogramma rondom het Gloria in excelsis Deo dat de herders zongen toen de engelen in het veld hun kerstboodschap brachten.

Van Vivaldi klinkt het beroemde en bekende Gloria RV 589. Uit Bachs Hoogmis klinken Kyrie en Gloria. Bachs Hohe Messe is het bekendste koorwerk uit de 18e eeuw en wordt veelal gezien als het ultieme hoogtepunt uit het vocale oeuvre van Johann Sebastian Bach.

Naast een 3-ledig Kyrie klinken in verschillende koordelen en aria's de uitgebreide Gloria tekst. Met de Quatre motets pour le temps de Noël componeerde Francis Poulenc in 1951/52 vier heel verschillende kerstmotetten, van het teruggehouden en mystieke O magnum mysterium (O wonderbaarlijk mysterie) tot het uitbundige Hodie Christus natus est (Vandaag is Christus geboren!) eindigend met Gloria in excelsis Deo.

uitvoerenden

kleinkoor, solisten & barokorkest Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda

Sara Jaeggi (sopraan) | David van Laar (countertenor) | Olivier Kemler (tenor)

Drew Santini (bas/bariton)

Actus Tragicus: Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit

Vrijdag 23 januari 2026
Zaterdag 24 januari

20:00 Akerk Groningen
20:15 Grote kerk Leeuwarden

Honderden cantates schreef Johann Sebastian Bach en in een hoog tempo. Elke cantate is een meesterwerk. De Actus Tragicus (Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit, BWV 106) uit 1707 is een van de bekendste. Het is een van de eerste cantates die Bach schreef, bestemd voor een begrafenisdienst. Het sterven wordt muzikaal verwoord als een vredig binnengaan in het paradijs. Het onderwerp van de Actus Tragicus is, geheel volgens het geloof in Bachs tijd, de tweedeling tussen een wereld vol ellende en de hoop op verlossing. De muziek ontroert, troost maar zit tegelijkertijd vol optimisme.

De Trauer-kantate Du aber, Daniel, gehe hin (TWV 4-17) van Telemann is waarschijnlijk in opdracht gecomponeerd voor een rouwdienst van een plaatselijke man van aanzien, genaamd Daniel ('du gottgeliebter Daniel', deel 7).

Vanwege de rouwplechtigheid spelen in beide voornoemde composities twee viola da gamba, naar gewoonten van die tijd. Telemanns cantate heeft daarnaast vier vocale partijen, een blokfluit, een viool, een hobo en een groter bezette continuogroep (orgel, cello, violone, fagot). De mooiste cantates van Bach en Telemann in één avond op de mooiste locaties van Groningen en Leeuwarden! Van harte welkom...

programma

Georg Philipp Telemann – Du aber, Daniel, gehe hin (TWV 4-17)

Johann Sebastian Bach – Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit (BWV 106)

uitvoerenden

kleinkoor, solisten & barokorkest Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda
Lucie Chartin (sopraan) | David van Laar (altus) | Olivier Kemler (tenor) | Drew Santini (bas)

Matthäus-Passion (semi-scenisch)

donderdag 12 maart
vrijdag 13 maart
zaterdag 14 maart
zondag 15 maart
dinsdag 17 maart

19:30 Koepelkerk Smilde
19:30 Martinikerk Groningen
19:30 Grote Kerk Harderwijk
15:00 Martinikerk Doesburg
19.30 Grote of Martinikerk Sneek

In 2026 opnieuw de voor Nederland unieke semi-scenische Matthäus Passion. Door het Dagblad van het Noorden uitgeroepen tot 'Beste Klassieke Muziekuitvoering 2022' en in 2023 bekroond met vijf sterren in Dagblad Trouw. In deze semi-scenische Matthäus zingen de solisten en het koor alles uit het hoofd. Het maakt dat de interactie tussen de zangers onderling en met het publiek groter wordt. Gebaren en bewegingen onderstrepen het drama van de passie. Het Luthers Bach Ensemble is het enige muziekgezelschap in Nederland dat de Matthäus op deze manier uitvoert. De regie voor deze productie ligt net als voorheen in handen van Marc Pantus. 'Mijn doel is om via het intense begrip van de muzikale en literaire tekst van de Matthäus het stuk te ontdoen van haar aureool. Er moet voor gezorgd worden dat het stuk nu, op dit moment, voor ons iets te betekenen heeft.'

uitvoerenden

kleinkoor, solisten & barokorkest Luthers Bach Ensemble o.l.v. Marc Pantus (regie & artistieke leiding)
Roder Jongenskoor | nnb (Evangelist) | Berend Eijkhout (Christus) | Kristen Witmer (sopraan)
David van Laar (altus) | Olivier Kemler (tenor) | Drew Santini (bas)

Wij zoeken Vrienden en Gulle Gevers

Uw steun voor langere tijd is onmisbaar. Willen wij op langere termijn de bewezen kwaliteit behouden en daarnaast die prachtige programma's kunnen uitvoeren, dan kunnen wij dat niet alleen. Is dit wat voor u? Stuur dan een email naar secretariaat@luthersbachensemble.nl en wij handelen graag de zakelijke kant voor u af.

U bent al **Vriend** van het LBE vanaf €50 per jaar; u krijgt dan korting op twee kaarten per concert, gereserveerde 2e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programmaboekje. Daarnaast ontvangt u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Wordt u **Gulle Gever**? Dat kan vanaf €250,00 per jaar voor een periode van minimaal 5 jaar. U ontvangt 1e rang vrijkaarten (aantal is afhankelijk van uw jaarlijkse bijdrage), korting op kaarten, gereserveerde 1e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programmaboekje.

Daarnaast ontvangt ook u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Jaarlijkse bijdrage	Vrijkaarten
€250	2 per jaar
€500	6 per jaar
€1000	2 per concertreeks

Een periodieke gift leidt tot een groter belastingvoordeel dan een eenmalige gift. Als u minimaal vijf jaar jaarlijks een periodieke gift geeft, is de niet-afrekbare drempel niet van toepassing en geldt zelfs geen maximum aan uw aftrekbare gift. (Deze gelden wel voor een eenmalige gift.)

U hebt een simpele overeenkomst nodig om beroep te kunnen doen op de belastingvoordelen van een periodieke gift.

WORD VRIEND VAN HET LBE EN SCAN DEZE QR CODE!

100 JAAR LUTHERZAAL

FEESTELIJKE OPENING
GERESTAUREERDE LUTHERZAAL

MUZIEK | DANS | FILM | LEZINGEN
YOGA | ART DECO | OPEN KERK

DO 30 OKT T/M ZO 2 NOV
LUTHERSE KERK GRONINGEN

WWW.100JAARLUTHERZAAL.NL

Emmaplein
Foundation

comBILT

Roode- of Burgerweeshuis Fonds

Gilles Hondius
Foundation

Stichting Vrienden Lutherse Kerk Groningen

Martinikerk
Groningen

het
cultuurfonds

MUSICA
ANTIQUA
NOVA

Marco Beasley

De Missende Schakel
L'Anello Mancante

zaterdag 2 november

11:00 Lutherzaal

14:00 Lutherse kerk

Haddingestraat 23 - Groningen

www.musicaantiquanova.nl

OPERA DIDO & AENEAS

PURCELL

LUTHERS BACH ENSEMBLE

GRONINGEN

DO 11 juni 2026

Martinikerk

SMILDE

VR 12 juni 2026

Koepelkerk

LEEWARDEN

ZA 13 juni 2026

Grote Kerk

Familieconcert

vanaf
8 jaar

MATTHEUS PASSIE

J.S. BACH

VOOR KINDEREN EN ANDERE VOLWASSENEN

Verhaal + verteller
Edwin Rutten

Dirigent
Tymen Jan Bronda

Regie
Marc Pantus

Koor
Roder Jongenskoor

LUTHERS BACH ENSEMBLE

IN COPRODUCTIE MET NOORD NEDERLANDS ORKEST EN GRONINGER KERKEN

VR 6 MAART 2026: AKERK

ZA 7 MAART 2026: DRIESTWEGKERK

ZA 21 MAART 2026: PIETERSKERK

GRONINGEN

NUNSPEET

LEIDEN

Colofon

Floormanagers: Titia Patberg (coördinatie), Annelies Berends, Geetje Hoorntje, Hester de Ruiter, Hilde Mollema, Ite Harm Meerveld, Janneke Luttje, Janneke Pennink, Jikke Barwegen, Rika Bos, Roelie Karsijns

Coördinatie kassa: Bernard van Reemst

Fotografie: Dasha Vinogradova

Geluidsopnames: Jan Willem van Willigen

Tekst toelichting: Jos van Veldhoven

Vertaling: Abraham Wierenga, Ria van Hengel en Luuk Dijkhuis

Redactie: Agnes de Wit

Ontwerp: Guus van Nunen - gemakpc.nl

Voor meer informatie en het laatste nieuws, kijk op onze website www.luthersbachensemble.nl

Het LBE is te vinden op sociale media

Stichting LUTHERS BACH ENSEMBLE te Groningen
Postadres p/a Haddingestraat 19a 9711 KB GRONINGEN
e-mailadres info@luthersbachensemble.nl
IBAN NL70INGB0002878593 / BIC INGBNL2A
t.n.v. stichting Luthers Bach Ensemble Groningen
Kamer van Koophandel 02096248 ANBI nr. 65004

Wilt u zich aanmelden voor de nieuwsbrief? Scan deze QR-code:
Of email naar: secretariaat@luthersbachensemble.nl

Management

Artistic Director (artistiek leider)

Tymen Jan Bronda

info@luthersbachensemble.nl

0031 6 27035682

Managing Director (zakelijk leider)

Erik Verbeek

zakelijkleider@luthersbachensemble.nl

0031 6209882205

Impresario

Luigi Alfredo Orsini

klassiek@tripleagency.nl

0031 6 22931242

Producer: Titia Patberg

producer@luthersbachensemble.nl

0031 6 11148862

Fundraiser: Wilma Seijbel

PR: Monique van Amerongen

Bestuur

Leendert Klaassen (voorzitter)

Jikke Barwegen (secretaris)

Jan van Doorn (financiën)

Titia Siekmans (algemeen bestuurslid)

Heiko Kuipers (algemeen bestuurslid)

Raad van toezicht

Jan Willem van Willigen

Karel Knoll

Jan Hendrik Kuiper

Choir Manager LBE: Gerben Bos

Inspicient: Ite-Harm Meerveld

Podium: Oege Mollema (coördinatie)

Kerst met Bach & Vivaldi GLORIA IN EXCELSIS

LUTHERS BACH ENSEMBLE

kleinkoor, solisten & barokorkest o.l.v. Tymen Jan Bronda

Sara Jaeggi (sopraan) | David van Laar (countertenor) | Olivier Kemler (tenor) | Drew Santini (bas/bariton)

GRONINGEN	DO 18 dec 19:30	Akerk
SMILDE	VR 19 dec 19:30	Koepelkerk
SNEEK	ZA 20 dec 19:30	Martinikerk
APPINGEDAM	ZO 21 dec 15:00	Nicolaïkerk

kaarten & info via www.luthersbachensemble.nl

Quantestraat groningen

Fonds Eemmond

Rode of Burgerweeshuis

Akerk

Martinikerk

